

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Юрий Павлов Янакиев, катедра „Психология“ към Пловдивски университет
„Паисий Хилендарски“

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. в научна организация)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование в област на висше образование

3. Социални, стопански и правни науки;

професионално направление: 3.2 Психология;

докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Дилян Илчев Манолов

Тема: *Психичното благополучие в прехода към зрелостта*

Научен ръководител: доц. д-р Кирилка Тагарева, катедра „Психология“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

(акад. дл., н. ст., име, презиме, фамилия – научна организация)

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1308 от 19 април 2021г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Психичното благополучие в прехода към зрелостта* за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.2 Психология; докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“.

Автор на дисертационния Дилян Илчев Манолов, докторант в редовна форма на обучение към катедра „Психология“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, с научен ръководител доц. д-р Кирилка Тагарева, катедра „Психология“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от докторанта комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
  - автобиография в европейски формат;
  - протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
  - дисертационен труд;
  - автореферат;
  - списък на научните публикации по темата на дисертацията;
  - копия на научните публикации;
  - списък на забелязани цитирания;
  - декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
  - справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет
- Докторантът е приложил 4 статии.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Дилян Илчев Манолов е възпитаник на Пловдивския университет. Той завършва ОКС Бакалавър по „Психология“ и ОКС Магистър по „Психология на управлението“, след което продължава академичното си развитие към образователната и научна степен „доктор“ в същото Висше училище. По време на обучението се включва регулярно в качеството си на студент и докторант в традиционните студентски научни форуми на Педагогическия факултет с доклади и публикации. Участва активно в дейностите на Докторантското училище към факултета. Поддържа полезни за академичното си израстване контакти с преподавателите и студентите от университета, както и със специалисти от практиката. Отличава се с дейността си на младежки делегат на България в ООН през периода 2018-2019г. От месец юни, 2020г. до настоящия момент е консултант по социална и поведенческа промяна в УНИЦЕФ. Работи като специалист човешки ресурси във фирма за проектиране и строителство „Драгиев и ко“ ООД през периода 10.2016 г. – 11.2017 г.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработваният в дисертационния труд проблем, ориентиран към изследването на благополучието при хората в прехода им към зрелостта, е изключително актуален в научно и научно-приложно отношение. За това свидетелства силният интерес от страна на водещи изследователи, ангажирани с публикации по темата в световните бази данни.

4. Познаване на проблема

Прочитът на теоретичния обзор показва, че докторантът познава задълбочено състоянието на проблема и оценява творчески литературния материал. Значителна част от предложените в използваната литература 72 източника, от които 9 на кирилица и 63 на латиница, са актуални. Добро впечатление прави коректното цитиране на литературните източници в текста. Оперативните понятия и изследвания по разработваните в доктората теми са умело въведени и разгърнати в изложението.

5. Метод на изследването

Изследването е издържано откъм методология и интерпретация на данните, които са визуализирани в съответните таблици и диаграми. В проучването са включени 72 изследвани лица, разделени на шест групи по 12 души в група. Критериите за включване на изследваните лица и обособяването им по групи са подробно и ясно разписани в докторската теза. Едно от основните достойнства на изследването е комбинирането на методи от количествените и качествените изследвания. Респондентите отговарят на въпросника на Ед Дайнър за психично благополучие, към който са добавени два отворени въпроса, с които се очертават нагласите на участниците към благополучието като понятие. Семантичният заряд на двата отворени въпроса, зададени преди и след теста на Дайнър, е умело ориентиран към споделяне на субективната преценка за общото благополучие на човека, след което се търси представата за благополучие в групата, към която участниците принадлежат.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Семантичният анализ на корпуса на докторската теза демонстрира висока степен на адекватност по отношение на основната тема, афиширана като намерение в заглавието: конструктът 'благополучие' фигурира 714 пъти в текста, а термина 'зрялост' (зряла възраст) се среща 222 пъти.

Първата глава на разработката е с обем от 48 страници. Тя започва с исторически преглед на представата за благополучие, който е контекстуализиран в ерата на съвременните технологии и новите възможности за комуникация чрез социалните платформи. Естеството на наратива демонстрира уменията на автора да навигира в една необятна и хипнотична вселена от симулакри, което в последствие му позволява да изгради стабилна основа за приносите на своя дисертационния труд. Реверанс заслужава академичния стил на повествованието, който навлиза в популярни и злободневни теми без да се подаде на изкушението да пренебрегне изискванията за научност и достоверност. Ценен принос представлява подглавата от теоретичния

обзор, посветена на динамиката на развитие на благополучието в ранна зряла възраст, която е надградена със сравнение на субективното благополучие при хората с нарушено зрение.

Втората глава на разработката (с обем от 11 страници) е посветена на дизайна на емпиричното изследване. Взискателният прочит показва, че тя е педантично следва каноничните изисквания за провеждане на психологическо изследване, което лесно може да бъде верифицирано и надградено.

Третата, последна глава от докторската теза, представя подробно (таблично и графично) резултатите от статистическото изследване и анализите на данните. Следва проверка на хипотезите и изготвяне на съответните препоръки и обобщения.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Съдържателният анализ на научните и научно-приложните постижения в дисертационния труд се изразяват както в предоставянето на нови знания, свързани с предлагането на обучения и допълнителни квалификации за развитие на личния потенциал, така и в създаването на адаптирани, подходящи за изследването на хора в ранна зряла възраст, творци, незрящи и създатели на съдържание за интернет инструменти.

- Разработен е подробен преглед на актуални изследвания върху с благополучието при хора в ранна зряла възраст, творци, незрящи и създатели на съдържание за интернет
- Предложен е теоретичен обзор на съвременни и класически модели на психично благополучие в ранна зряла възраст
- Проведено е емпирично изследване на стереотипни модели на благополучието, както и модели за обяснение на благополучието в ранна зряла възраст, които се изграждат в дейността

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите, които докторантът е предложил към материалите, са 4 самостоятелни статии. Отражение на резултатите от публикациите в науката – използване и цитиране в трудовете на други автори, не са известни.

9. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата свидетелстват, че той е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

10. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към проведеното изследване и предоставения комплект материали.

11. Лични впечатления

Преподавал съм на Дилян Манолов по няколко предмета в бакалавърската програма по „Психология“ и в магистърската програма по „Психология на управлението“ към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Личните ми впечатления от него са че той лесно печели уважението на своите колеги студенти и преподаватели със своята ерудиция и трудолюбие.

Още в началните курсове от бакалавърската програма по „Психология“ Дилян участва редовно в живота на катедрата и факултета като се включва в ежегодните научни студентски форуми. Това без съмнение допринася за постепенното му изграждане като бъдещ изследовател. Едно от събитията, които според мен предначертаха проекта за неговата бъдеща дисертация, беше свързано с неговата мобилност по програма „Еразъм+“ с цел обучение в един от най-реномираните университети в Европа, Томас Мор в Антверпен, Белгия. Там той успя да събере 37 ЕСТ кредита за семестър от положените с отличие изпити по изучаваните предмети, като предвиденият брой кредити за семестър е 30 ЕСТ. Само за сравнение ще посоча, че студентите психолози от специалността, които осъществяват мобилност в този университет, успяват да натрупат между 5 и 20 кредита. Няма да пропусна да вметна, че в Белгия Дилян бе успял да намери възможност да се включи в театрална труппа, с която изнесе представление пред публика. Освен това по време на мобилността той успешно премина през сертификация за работа с психологически инструменти.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Нямам критични забележки и препоръки към проведеното изследване и предоставения комплект материали.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултета, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Дилян Манолов притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Психология“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на **Дилян Манолов** в област на висше образование в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.2 Психология; докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“.

06.09.2021 г.

Рецензент:

Доц. д-р Юрий Павлов Янакиев

катедра „Психология“

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

.....